

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ**

**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

МАРІУПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

ФОНД РОЗВИТКУ МАРІУПОЛЯ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції**

присвяченої 25-річчю
Донецького державного університету управління

Маріуполь
2017

УДК 316/352

ББК 67.9(4Укр)

Р 36

Р-36 Розвиток державного управління в умовах реформування: проблеми та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. – Маріуполь : Донецький державний університет управління; Український культурологічний центр, 2017. – 330 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток державного управління в умовах реформування: проблеми та перспективи», яка внесена до плану проведення наукових конференцій та семінарів з проблем вищої освіти і науки в системі МОН України. Мета конференції – синтез наукових досліджень і практики державного управління.

Редакційна колегія:

Марова С. Ф. – д. держ.упр., професор, завідувач кафедри менеджменту природоохоронної діяльності Донецького державного університету управління

Токарева В. І. – д. держ.упр., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Донецького державного університету управління

Балусва О. В. – д. е. н., доцент, проректор з наукової роботи Донецького державного університету управління, голова оргкомітету

Чечель А. О. – д. е. н., доцент, заступник голови, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Донецького державного університету управління

Горшик В.Г. – д.держ.упр., професор, директор Інституту управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Шестак В.С. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри загально-правових дисциплін Донецького державного університету управління

Тарасенко Д. Л., – к.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Донецького державного університету управління

Калініна І. В. – к.ю.н., завідувач кафедри спеціально-правових дисциплін Донецького державного університету управління

Никифоренко Н.О. – к.і.н., доцент, завідувач кафедри соціології управління Донецького державного університету управління

Відповідальна за випуск – *Чечель А.О.*,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Донецького державного університету управління

© Донецький державний університет управління (м. Маріуполь), 2017

*Верительник С.М.,
аспірант Донецького державного університету управління*

ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

До основних завдань реформування територіальної організації влади в Україні належать реальне зміцнення місцевого самоврядування та надання громадам [1] достатнього фінансового і матеріального ресурсу для вирішення завдань власного розвитку.

Основним механізмом формування спроможних територіальних громад обрано їх об'єднання, процес якого регламентується Законом «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Методикою формування спроможних територіальних громад. У 2015 р. розпочався практичний етап створення об'єднаних територіальних громад, під час якого:

- станом на липень 2016 р. перспективні плани формування територій громад схвалено обласними радами та затверджено Кабінетом Міністрів України для 23 областей (крім Закарпатської);

- станом на липень 2016 р. утворено 172 об'єднані територіальні громади, в яких обрано нові органи місцевого самоврядування. Найбільше таких громад утворено в Тернопільській, Хмельницькій, Дніпропетровській, Львівській, Полтавській, Житомирській, Чернівецькій областях [2]. На 31 липня 2016 р. призначено перші вибори до нових органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад ще в 5 громадах Рівненської і Харківської областей, а на 28 серпня 2016 р. – в 7 громадах Вінницької, Волинської, Запорізької та Рівненської областей;

- 159 об'єднаних територіальних громад, у яких 25 жовтня 2015 р. відбулися місцеві вибори, отримали нові повноваження та ресурси і з 1 січня 2016 р. перейшли на прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом;

- у 2016 р. стартував процес обрання старост у населених пунктах, що входять до складу об'єднаних територіальних громад.

Також створено нові фінансові можливості для об'єднаних територіальних громад. Зокрема:

- унормовано питання формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад [3];

- розширено повноваження об'єднаних громад на участь у податкових відносинах [4];

- визначено порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам об'єднаних територіальних громад на формування їх інфраструктури [5].

Водночас уже зараз можна говорити про наявність низки проблемних питань у процесі об'єднання громад, що потребують урегулювання:

- затвержені перспективні плани об'єднання територіальних громад охоплюють тільки близько 65 % території країни;

- створення значної частини об'єднаних територіальних громад відбулося без урахування вимог Методики щодо їх формування;

- неможливість проведення виборів до органів місцевого самоврядування частини утворених об'єднаних територіальних громад;

- не визначено часових меж доопрацювання перспективних планів формування територій громад;

- в окремих регіонах спостерігається спротив органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування районного і обласного рівнів процесам об'єднання територіальних громад;

- сформувалися дисбаланси в системі «ресурси-повноваження»;

- відсутність закону щодо процедури та особливостей проведення місцевого референдуму;

- не розроблено критеріїв та індикаторів визначення самодостатності територіальних громад.

Процес об'єднання територіальних громад варто розглядати не лише в контексті реформування місцевого самоврядування, а як етап формування базового рівня нового адміністративно-територіального устрою держави. Ключовими питаннями його подальшої реалізації мають стати:

- забезпечення синхронізації з реформуванням галузей соціальної сфери;

застосування принципу добровільності об'єднання територіальних громад у поєднанні із запровадженням дієвих механізмів заохочення територіальних громад до об'єднання;

- недопущення «затягування» процесу реформування.

Для вирішення зазначених і попередження виникнення нових проблем у процесі подальшого реформування територіальних громад необхідно:

- пришвидшити доопрацювання і внесення змін до перспективних планів формування територій громад областей;
  - законодавчо врегулювати механізм приєднання територіальних громад до існуючих об'єднаних територіальних громад без проведення повторної повної процедури формування об'єднаної територіальної громади;
  - забезпечити здійснення інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань реформування місцевого самоврядування й територіальної організації влади;
  - кількісні критерії, за яких у селі, що входить до складу об'єднаної територіальної громади, має обиратися староста;
  - організувати навчально-методичні семінари для представників територіальних виборчих комісій щодо проведення відповідних місцевих виборів;
  - внести зміни до законодавства, що регулює питання планування розвитку територій;
  - запровадити механізми участі громадськості у виробленні органами місцевого самоврядування важливих управлінських рішень;
  - законодавчо визначити механізми проведення загальних зборів громадян, громадських слухань, місцевих ініціатив, діяльності громадських рад, органів самоорганізації населення у спосіб прийняття нової редакції Закону України «Про органи самоорганізації населення»;
  - законодавчо врегулювати питання проведення місцевих референдумів;
- вивчити доцільність надання органам самоврядування об'єднаних територіальних громад можливості брати довгострокові бюджетні зобов'язання за проектами державно-приватного партнерства, пов'язаними з розбудовою, відновленням та модернізацією інфраструктури у спосіб внесення відповідних змін до Бюджетного кодексу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. №214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>

2. Децентралізація влади. Об'єднання громад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/714-2015-%D0%BF>

3. Про утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку: постанова Кабінету Міністрів України від 16.09.2015р. №714. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/714-2015-%D0%BF>

4. Про утворення Експертної ради з питань децентралізації, місцевого самоврядування та регіональної політики: наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 19.01.2015 р. №3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minregion.gov.ua/attachments/content-attachments/4182/Nakaz.pdf>

5. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 р. №200 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/200-2016-%D0%BF>

УДК 351(477)(043)

Горник В.Г.,

д.держ. упр., професор, Таврійський

національний університет імені В.І. Вернадського (м. Київ)

ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Реформа державного управління є однією з основних реформ у країнах з перехідною економікою, що здійснюють комплексні реформи у різних сферах державної політики. Дієва система державного управління є одним з основних чинників конкурентоспроможності країни. Ефективна діяльність Кабінету Міністрів України щодо розроблення державної політики у різних сферах можлива за наявності професійної, підзвітної, результативної та ефективної системи центральних органів державного управління. Зниження адміністративного навантаження державного регулювання, покращення якості надання адміністративних послуг, забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій покращує позиції держави у світових рейтингах конкурентоспроможності. Крім